

קדש

בשבת מתחילין:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר

יּוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

ביום טוב מתחילין:

סְבְּרִי מָרְגָן וּרְבִנֵּן וּרְבוֹתֵי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

ליקוטי אמרים

אֲשֶׁר בָּחַר-בָּנוּ מִכָּל-עָם... וַקְדִּשְׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו

מפרש רבנו הקדוש בעל "אורחות חיים":

הבחירה העליונה בעם ישראל בעת יציאת מצרים, הגיעה מכיוון הקב"ה בבחינת "אתערותא-דלעילא", היינו מפאת התעוררות עילאית ממרומים, מבלי שקדמה לכך התעוררות מצד ישראל. התעוררות עליונה זו נבעה מכוח 'הרצון העליון' שקדם לבריאת העולם, כמאמר חכמינו ז"ל "ישראל עלו במחשבה תחילה"! רק לאחר מכן הגיע השלב השני שהינו "מתן תורה", שבו ניתנה התורה לישראל והם הצטוו במצוות השם.

הוא הטעם לכך שאנו אומרים בנוסח הקידוש "אֲשֶׁר בָּחַר-בָּנוּ מִכָּל-עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל-לָשׁוֹן, וַקְדִּשְׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו" – לאמור: ראשית כל הגיעה 'הבחירה' בישראל כעם סגולה כמאמר "אֲשֶׁר בָּחַר-בָּנוּ מִכָּל-עָם" - זאת עוד בטרם קיבלו ישראל את התורה והמצווה, ולפני שהתעוררה בליבם תשוקה כלפי הקב"ה. רק לאחר מכן נתקיים בהם בישראל "וַקְדִּשְׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו" עם מתן תורתנו הקדושה.

(סוד ישרים לליל פסח, א)

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל
עַם, וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְהִתֵּן לָנוּ
יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה,
חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם (הַשְּׁבֹת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) חַג הַמִּצְוֹת
הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ (בְּאַהֲבָה), מִקְרָא קֹדֶשׁ, זָכַר לִיציאת
מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים,
(וְשִׁבֹּת) וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן
הִנַּחֲלָתָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, מִקְדָּשׁ (הַשְּׁבֹת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים.

ליקוטי אמרים

מִקְרָא קֹדֶשׁ, זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם

מה עניין 'זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם' אל 'מִקְרָא קֹדֶשׁ'?

אומר מרן רבי גרשון חנוך העניך בעל "אורחות חיים" מראדזין בספר "סוד ישרים":

בכל יהודי ויהודי מצויה נקודה של קדושה, שנטע אותה הקב"ה בנפשות ישראל. נקודת קודש זו, מצויה ברוב הימים במצב של העלם והסתר, במצב תרדמה כביכול, ואינה ניכרת כלפי חוץ. אימתי פורצת נקודה זו החוצה מן ההעלם אל הגילוי, ויוצאת אל מעל פני השטח? במועדי קודש. במועדים הללו, הקדושה הגנוזה בלב כל יהודי מתעוררת לתחייה, וסוחפת עמה את הנשמה לקראת 'קרבת אלוקים'.

באיזה זמן פרצה לראשונה נקודת קדושה נסתרת זו אצל ישראל, וניעורה לתחייה? ביציאת מצרים! שכן עד אז, חבויה הייתה נקודת קודש זו בתוככי ליבותיהם של ישראל לאורך כל ימי הגלות, עד שכלפי חוץ נדמה היה למתבונן כי אין שום חילוק בין עם ישראל לעם מצרים להבדיל, שכן 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה'! אולם בעת יציאת מצרים, בשעה שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם, נמשכה נקודה קדושה זו בישראל חוצה מן ההעלם אל הגילוי, כדוגמת ברזל הנמשך אל אבן השואבת (=מגנט) וכמשל הנר הנמשך אל האבוקה. מני אז, זוכה התגלות קודש זו שבאדם לכינוי המיוחד "זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם", שכן אז נגלתה לראשונה נקודה הפנימית שבלב ישראל והתלקחה לשלהבת, לפיכך מכונה כל התעוררות פנימית זו שבאדם על שם "יציאת מצרים".

ולכן מזכירים אנו בכל פעם ופעם בסדר 'הקידוש' שאנו עורכים בזמן 'מִקְרָא קֹדֶשׁ', בעת שהקדושה באדם נקראת חוצה, את הביטוי הנעלה 'זָכַר לִיציאת מִצְרַיִם'!

(סוד ישרים' לליל פסח, עניין ב)